

Navštívený chovatel Ing. Miroslav Fess

Návštěva u chovatele

Ing. Miroslav Fess, Ohaře

Mirku, zeptám se tě na obligátní otázku, jelikož jsem viděl, jaký máš vztah k půdě a zemědělství, zajímalo by mě, kdy jsi začal s chovem?

Chovatelství dělám od malička, když jsem začal chodit do školy, měl jsem už nějaké ty hrdličky, menší ptáky (andulky, kanáry, zebříčky...), takže mě to bavilo od dětských let, přičemž zemědělství jsem pak studoval dál jak na střední, tak vysoké škole. Měl jsem to štěstí, že jsem mohl získat zemědělský podnik, i když tedy ne v moc dobrém stavu, ale dnes už máme chov 500 krav a mohl jsem si zde konečně vybudovat také nějaký areál pro mé ptáky. Ačkoliv když jsem se oženil, tak jsem měl udělané voliéry také v Praze a postupně jsem se dopracoval k tomu, že mám takovou tu svou „malou zoologickou“, o níž jsem vždycky snil.

Mám zde rovněž oboru s lesní zvěří, jsou tam daňci, mufloni a jeleni, ta příroda mě jednoduše baví. Snažíme se k ní proto odpovědně chovat, to znamená, že jsme například jedni z mála, kteří tady půdu hnojí hnojem.

Takže jsi vlastně takový velký sedlák.

Nejsem velký sedlák, spíš menší, ale už si můžeme dovolit špičkovou zemědělskou techniku. Navíc mě to baví, mít stroje, které tolik nezatěžují půdu, máme i traktory, které jezdí samy, nebo vypouštíme tlak v pneumatikách, abychom neutužovali půdu, jako jedni z mála podrýváme v 50 až 60 centimetrech pod zemí, abychom utrhli ty utužené vrstvy. Oráme, vracíme se k pluhu, máme už dva, koupíme snad třetí. Je potřeba se řídit selským rozumem a hlavně já se vracím k našim předkům, ty generace

před námi, které na něčem pracovali, tak věděli, jak se to má dělat.

Máš tedy zemědělský areál, kde sis také postavil své chovatelské zařízení.

Využil jsem toho, že jsou tu původní budovy. Jedna z nich byla porodna prasnic, takže jsme ji svépomocí zrekonstruovali. Přičemž to mám vedené na sebe, nikoliv na firmu.

Kolik voliér zde přibližně máš?

Uvnitř mám 40 krytých voliér, které mají samozřejmě i venkovní výlety. A potom mám dvě velké voliéry, v jedné chovám plameňáky s ibisy a nějaké kachny, v druhé mám pak mandžuské jeřáby.

Dnes je spíše velká móda papoušků, ale ty jich tady zas až tak moc nemáš. Mohl bys nám tedy představit svůj chov?

Papoušky jsem míval dřívě, ale později jsem se nechal unést hlavně hmyzožravými a plodožravými ptáky, takže jsem začínal s různými leskoptvemi, turaky atd., dnes se k těm turakům zase vracím a hodně mě zaujali zoborožci a tukani. Ty jsem si pořídil a mám jich zde několik párů. Nejsem specialista jako někteří, kteří se zaměřují například na určitou oblast (Jižní Amerika nebo Austrálie), a dělají to zřejmě dobře, ale já tím, že mám zvířata obecně rád, tak tu mám všechno možné – koně, ovce, králíky, lemury, teď by měli přijít lemuři hnědí. Takže když někam jedu, říkám si: „Neber si peníze, aby se ti něco nelíbilo.“ A kluci mi pak říkají: „Líbí se ti to, kup si to.“ Já jim řeknu, že nemám peníze, oni mi odvědí, že mi půjčí, a je to (smích). Takže ti ptáci, které tu mám, se mi líbí. Ovšem je to náročné na krmení – ovoce, mražená papája, fíky, jablka a další věci.

Samozřejmě že i k těm papouškům se teď začínám vracet, takže tu mám zatím asi pět druhů, voliéry jsem na to moc neplánoval, tudíž tam mám dřevěná okna, ale uvidíme.

Máš tady pěkné rozely pestré.

Přípravna krmení

Pohled do krmné chodby na jejíž obou stranách jsou voliéry

Na ty jsem jako kluk neměl, protože otec mi vždycky říkával, že jestli něco chci, ať si na to vydělám, tak jsem si tenkrát vydělal na andulky, korely, ale na rozely jsem se nikdy nedostal, proto jsem si teď udělal opravdu radost a pořídil jsem si na stará kolena tyhle rozely. Podobně jako koně. Odmalička jsem měl sen mít koně. Jelikož jsem rozený v listopadu, tak jsem šel do školy o rok později, naši se tehdy odstěhovali do Prahy a naše sousedka paní Pašková šla na šicím stroji v ševcovství, takže mě tam brala a jeden z ševců – pan Cmunt – mi tam řekl, jestli bych k nim nechtěl chodit do práce. Já jsem to samozřejmě jako malé dítě odsouhlasil, máti taky, tak mi ušila zástěru, dostal jsem verpánek, otec mi zrychtoval ševcovské kladívko, dal mi nové topůrko a já jsem chodil každé ráno na sedmou do půl třetí nebo do tří do práce. A ten pán se mi věnoval. Měl jsem si přinést do práce takové ty první bílé dětské botičky, co tenkrát byly, abych z nich strhl podpatek, namazal ho ševcovským popem a zase to přilepil. Postupně jsem se učil, až jsem dělal opravdové zakázky, takže jsem už v sedmi letech pracoval, to jsem byl vlastně vykořisťovaný (smích). A tenkrát jsem tomu pánovi říkal, že bych chtěl hříbě. A pan Tichý, který hříbě měl, mi řekl, že když si seženu podkovy na hříbě, tak že mi ho dá. Pan Cmunt mi dal čtyři podkůvky, které se dávaly na boty (bagančata). S rodiči jsme v pátek jeli vlakem a autobusem do Býchor za babičkou a já hned běžel k panu Tichému, že už mám podkovy, jak říkal. A on se podíval a říká: „Co to máš? To není na hříbě, to běží tamhle za Hruškou, ať ti dá tele.“ No tak jsem celou sobotu a neděli probřečel, protože jsem si skutečně myslel, že budu mít koníka. A tím vším chci říct, že asi když si člověk za něčím jde, tak to dopadne. Například já jsem se k tomu po čtyřiceti

Holub růžovokrký

letech dopracoval (smích). Nejhorší jsou samozřejmě ty konce zvířat, stává se, že třeba nějaký pták padne, tak si říkám, jestli radši nemám sbírat známky a jen si dávat pozor, aby nebylo otevřené okno a nebyl průvan (smích). Ale bohužel ten úhyn k tomu prostě patří.

Tobě se letos podařil zajímavý odchov velmi vzácného ptáka z Jižní Ameriky. Co bys nám k tomu řekl?

Je to trubač agami, patří do řádu krátkokřídlých. Jsou tři druhy trubačů, já mám jeden z nich – *Psophia crepitans* – to je latinský název. Mám pár, jedná se o legální import ze Surinamu. Tento pták žije ve skupině, kde jsou dvě samice, jedna z nich je dominantní, a tři samci, z nichž jeden je dominantní ze 60%. A taková skupina dokáže odchovávat. Dominantní samice snese vejce, páří ten samec se 60% dominancí a o vajíčka a vylíhla kuřata se starají zbylí samci. Jenomže já mám jen pár, takže ta vajíčka mi samice sice snáší na jedno místo, ale nezasedne na ně ani ona, ani samec. Předloni jsem měl tedy

čtyři vejce, všechna oplozená, měl jsem je v líně na klasickou vlhkost, otáčení a nepodařilo se nic. Vloni jsem malinko upravil vlhkost a vyklubalo se mi jedno kuře ze čtyř vajec. Druhé se začalo klubat, ale jen propíchlo díрку do skořápky. To vím, že je začátek konce, protože to mi dělali kdysi korunáči, takže vím, že když se propíchne, už nepokračuje. Ale když se mu pomůže..., ovšem není to ono.

Ale teď byla otázka, čím ho budu krmit. Nakonec jsem sehnal jakýsi lyofilizovaný prestarter, který mi začal brát, pomohl jsem mu, do inkubátoru jsem k němu dal bažanty, už odrostlejší, kteří ho učili žrát, no a pak jsem mu předkládal, co jsem vyčetl z literatury, že žerou v přírodě. Jenže to mi nebral, tak jsem hledal jiné druhy potravy.

Můžeš vysvětlit, čím se živí dospěláci?

Dospělí sbírají především bobuloviny, drobnější hmyz. Mláďe je nekrmivé, takže to samé. Mají ohromně vyvinutý sluch, proto je místní indiáni používali na ostrahu. Co se týká krmení, tak mi

Pár holubů žlutoprsých (vlevo samec, vpravo samice)

Vzácné čirky bělohřdlé

Odchované mládě vzácného trubače agami

Loskuták posvátný

Ve venkovní ohradě je chován pár emu hnědých

Hnízdící pár zoborožců temných (samice je v dutině)

Vejce emu hnědých

začal brát červy, ale musel jsem dávat svléknuté červy, ovoce mi začal brát až po dlouhé době. Jinak jsem mu dával různé směsi, aby to obsahovalo vitamíny a minerály. Dával jsem ho každý

den do zasiťované chodby, kterou mám před voliérami, kde se proběhl, protáhl si křídla, což bylo dobré, protože měl pohyb. Nehledě na to, že jsem chtěl, aby se zkusil se svou rodinou nějakým způsobem zkontaktovat. Když jsem ho prvně pustil na začátek chodby, v níž jsou rodiče asi v desáté voliére, tak ti ptáci začali v momentě komunikovat, to bylo tak zajímavé, vidět se nemohli, ale hned začali komunikovat. Prodávat ho nebudu, ale jsou na něj už zájemci, i Arabové by ho chtěli, ale chci ho zkusit dát k rodičům a uvidím, co to udělá.

To je zřejmě prvoodchov u nás, je to tak?

Myslím si, že je ještě odchovala zlínská ZOO, ale takhle v soukromém chovu to je asi prvoodchov, možná i v Evropě. Trubači mají zajímavé a specifické zvukové projevy, proto se také česky nazýva-

jí právě trubači. Má také zvláštní pohyby. Nechci ho úplně ochočovat, takže když jsem šel a on se proti mně rozběhl, bylo to jak v Jurském parku. Mladý trubač byl jak ten *Tyranosaurus rex*, hlavu dal těsně nad chodník a běžel, až z něj šel strach (smích). Mám z něj radost, tihle ptáci jsou opravdu zajímaví, uvidíme, co se podaří tento rok.

Máš možnost získat další tyto ptáky, když jsi říkal, že u nich je potřeba skupina?

Musel bych někde z Evropy, viděl jsem je ve Walsrode. Jenže je problém, že člověku, který tyto importy zajišťoval a který na to měl licenci, to vozila nizozemská společnost KLM přímým letem ze Surinamu, jenže KLM se rozhodlo, že nebude přepravovat zvířata, a jiné letecké společnosti mají mezipřistání, což by ti ptáci nedali. Takže tu krev ze země

ALUmat
VÝROBA KLECI, VOLIER
PRODEJ KOMPONENTŮ
www.ALUmat.cz
Pavel Matěj
+420 603 814 425

původu, kde ti ptáci žijí, to už asi mít nebudu, ale uvidím, kdyby se to podařilo z toho Walsrode například.

Všiml jsem si, že ti tam taky hnízdí zoborožci, odchováš nějaké?

Zatím ne, protože v roce 2018 jsem tady měl katastrofu, kdy jsem po samovznícení ledničky přišel o 128 ptáků, takže než jsme to zrekonstruovali, trvalo to. Neshořelo nic jiného než lednička, jenže ten žár a kouř zlikvidovaly ptáky ve voliérách. Takže jsem začínal znovu a ptáci, které jsem sehnal, byla zase mláďata, přičemž u těch zoborožců se čeká čtyři pět let do dospělosti. Letošní rok už by snad něco mohlo být. Mám tu kamerový systém, takže to sleduji, vím, že mi chodí do boudy už další zoborožci, proto doufám, že se to podaří. Vajíčka do líhně dávat nechci, tu používám opravdu jen v nouzi. Radši o to přijdu, když to tak řeknu. U těch papoušků to asi žádný vliv nemá, ale u těch hmyzožravých a plodožravých ptáků vidím, že to není ono. Samozřejmě dnes už jsou nejrůznější dokrmovací směsi apod., ale příroda je příroda.

Cím krmiš zoborožce? Používáš nějaká speciální krmiva?

Před časem jsem se v Holandsku dostal k firmě Wisbroek. Dali mi zastoupení, a aniž bych se tím chtěl živit, začal jsem toto vysoce kvalitní krmení dovážet do ČR, protože jsem chtěl, aby to měli i kamarádi chovatelé, a postupně jsem do toho zapojil i zoologické zahrady, abychom dostali lepší cenu. Vozím tedy krmení pro zoborožce, ibisy, plameňáky, kachny, bahňáky apod. A například pro ty zoborožce a tukany garantují minimální obsah železa, některé firmy píšou nízký obsah železa, ovšem tady jsou uváděny tzv. PPM jednotky, přičemž na každém pytlí je šarže, díky níž se můžu dostat

Chovatel před venkovními výlety

do laboratoře a podívat se na konkrétní hodnoty.

U plodožravých ptáků je problém s hemochromatózou, jak už jsi označil. Ptákům odcházejí játra.

Přesně tak, tito ptáci jsou na to velmi senzitivní, takže granule Wisbroek například nejsou obarvené, navoněné, ale všechny ty látky, které obsahují, jsou přírodní. Samozřejmě používám i jiná krmiva, která ke granulím přidávám. A základ je pochopitelně ovoce. Převládá papája a zoborožcům kupuji i fíky, pochopitelně jablka, banány, hroznové víno a co prostě je. Pochopitelně i hmyz.

Viděl jsem, že máš také nějaké sovičky a sovy.

To je také zajímavý příběh. Ještě když jsem bydlel v Praze, tak jsem si tam pořídil párek výřečků bělolících z Německa a chovatel, který ho prodával, mi říkal, že je má venku i v zimě. Tak jsem je choval stejně jako on a od té doby od nich

odchovávám mláďata. Dost jsem jich nechal v České republice, něco je i v zoologických zahradách, docela se mi to líbilo, že je jejich chov poměrně jednoduchý na krmení. Dostávají jednodenní kuřata a případně myši, které si tu chováme. Takže jsem pak pořídil další druhy sov a dnes mám ještě výřečky západní, dále mám puštíky malajské, kulíšky brazilské, sovky bubuk, sovice krahujové a vrabčí pošťolky. Sovám teď buduji nové dřevěné voliery, do nichž je chci přestěhovat, ale nevím, jestli to stihnu do sezóny. Je to tu opravdu všehochuť. Člověk u toho musí víc přemýšlet. Ale naprosto nezpochybňuji, když někdo chová papoušky, taky je kolem toho práce a je to alchymie. Tady je akorát pracnější to zacházení s ovocem, člověk musí mít dvě sady misek, čistit dezinfekcí apod. Všechno má své.

Sedíme tu teď u tebe v kanceláři a ty sis tu udělal nádhernou prosklenou voliéru. Jak je veliká?

HLEDÁŠ KVALITNÍ KRMIVO PRO SVÝHO PTÁKA? TAK UŽ NEHLEDEJ, JDI NA PROPTÁKY.CZ, TADY HO NAJDEŠ!

Dodáváme krmiva značek: Avest, Deli Nature, Witte Molen, Cédé, All pet, a dalších. V naší nabídce najdete i jednotlivé krmné suroviny.

OBJEDNÁVKY

+420 731 478 932

www.proptaky.cz

www.facebook.com/Proptaky.cz

Proptaky.cz

Michal Nespěšný – Proptaky.cz
Janostavice 60, 789 74 Rohle

PRO OBJEDNÁVKY NAD 5 000 Kč DOPRAVA ZDARMA!

Velká prosklená voliéra, kterou chovatel postavil v podkroví

Korunáč Sclaterův

Chovný pár jeřábů mandžuských

Pohled na velkou celoroční voliéru určenou pro labuť, ibisy a další vodní ptáky

Je dlouhá 15 m. Připomíná to spíš akvárium, místo pletiva je sklo. Ale ten důvod byl takový, že se mi tyhle pavilony líbily v zoologických zahradách, a protože chovám i plodožravé holuby, kteří vlastně chtějí jen teplo a vlhko, tak jsem jim ve voliére udělal vodopád, potok a rostliny, přičemž jsem se snažil napodobit biotop Papuy Nové Guiney. Řada ptáků je z této oblasti, mám tady v deponaci čirky bělohřdlé, toho si taky vážím, protože v přírodě už nejsou. Ale samozřejmě jsem to chtěl mít pestřejší, takže jsem tam dal nakonec i ptáky, kteří úplně nepatří do této oblasti. Já mám rád, když jsou ptáci spíš ve skupině než individuálně. Tak tu mám například pohromadě osm párů timálií, abych si to užil. Když mám chvíli čas, tak si sednu k voliére a mohu pozorovat, jak se ti ptáci koupou v kaskádách, žije to tu a to je opravdu krása.

Tady ty voliéry jsou hezké, ale daří se tam i odchovy? Společné voliéry jsou atraktivní, ale říká se, že to moc nefunguje, co se týče odchovů, že si chovanci například rozebírají hnízda, mají nižší snůšky apod.

No já to mám teď nově, ale už mi začínají nosit na hnízda. Předkládám jim stavební materiál na více míst a třeba už jsem viděl, že amady červenohlavé

(APČ) už chodí do budek, holubi si začínají taky vybírat hnízda... tak uvidíme. Myslím, že díky těm rostlinám se ptáci mohou schovat, což je velká výhoda. Když jsem byl dole u ptáků a telefonoval, tak se mě lidi ptali, jestli jsem na dovolené, kdežto tahle voliéra má další výhodu, že já ptáky vidím, ale nikdo je neslyší (smích).

Kolik tam udržuješ teplotu?

Mám tam 26 stupňů, tři přímotopy, nechal jsem u toho mikroventilaci a ventilátor, který mi na spínací hodiny vždycky vymění vzduch, tím pádem se voliéra neroší. Je to jako ve skleníku, i ta vůně... tak tu mám trošku džungli.

Jakou teplotu držíš dole ve voliérách, kde máš i plodožravé ptáky?

Tam je teplota přes zimu cca 18–20 stupňů a v přední části, kde mám i ty lemury a drápkaté opičky, tak díky tomu, že nad tím je to „akvárium“ a tady jsme udělali poměrně silnou izolaci, tak tam mám přirozeně zhruba 26 stupňů. To „akvárium“ v prvním patře mi vytvořilo různé teploty v obou částech chovatelského zařízení. Z toho mám radost.

Jak jsme procházeli zařízením, tak jsem viděl, že ti hnízdí nějací holubi.

Ano, holub sahelský (*Treron waalia*), pro mě jsou vzácní tím, že se mi

každý rok podaří jeden odchov, ale až na poště. Jsou velmi citliví na vyrušení. Nesmím k nim nikoho vzít a ani nesmí slyšet cizí hlasy. Já už jsem tam dal i zelenou záclonu, protože tam nesmí nastat ani oční kontakt. Pokud se ta holubice na mě otočí a já se na ni podívám, tak okamžitě slízá z hnízda.

Tak doufám, že jsme to nepokazili.

Snad ne. Dělávali mi to i holubi nikobarští, ale tahle holubice je na to obzvlášť háklivá. Predátor v tu chvíli podle ní odhalil místo, kde hnízdí, a tak prchá pryč.

Ještě jsem viděl v zadních voliérách korunáče.

Ano, mám korunáče Sclaterovi, které odchovávám. Vloni jsem odchoval samičku, předtím také samičku. A uvidíme, co se podaří letos. Odchovávám je také přirozeně.

Oni ti mladí korunáči vypadají jako zmenšenina dospělého, je to tak?

Přesně. Zmenšenina 1:5 dospěláka. Odmalíčka je to vlastně věrná kopie. Je krásné pozorovat, jak už má pak korunku. Tihle korunáči Sclaterovi už moc nejsou.

Říkal jsi, že máš ve voliérách kamerový systém, jak jsi s ním spokojený? Neruší to třeba ty ptáky?

Pár labutí černokrkých

Vůbec ne. Mám možnost se dívat přes IP adresu přes mobil, je bezvadné, že ty ptáky pozoruji, když jsou vlastně v klidu, nemají z nikoho obavu, takže vidím jejich přirozené chování, to je prima. Ty kamery nemám bůhvíjak drahé, ale mají velkou rozlišovací schopnost i večer.

Ve voliérách mám řízený světelný režim, takže v noci, když se začne stmívat, tak pak tam svítí jen pár zářivky, které dělají orientační osvětlení, a to mi krásně stačí, abych viděl, co se tam děje. Pak je to dobré, že člověk vidí ptáky, jak se páří, to bych jinak neviděl.

Nebo jako prevence, když se něco děje, můžu hned zasáhnout. Jdu najisto.

Ty tady těch ptáků máš opravdu hodně a je to moc krásné. Máš ale ještě nějaký svůj chovatelský sen, na kterém pracuješ, co by sis chtěl ještě pořídít?

Těch snů je dost, ale taky se musím trochu podívat realitě do očí, protože už teď jsem omezen prostorem. Plány bych ale měl. Kdyby to šlo, zoborožců i tukanů je hodně druhů, teď si dělám moduly pro sovy a uvidíme, co bude dál. Moc mě nadchly i ty poloopice, protože sem беру školy a školky, kterým ukazují, jak vlastně vypadá tele,

Pár puštíků hnědých (malajských)

že kráva není fialová. Když jsou hodní, dostanou lízátko (smích). Je pravda, že z kravína je sem vidět, takže ty děti, když to vidí, tak se sem chtějí podívat a ti lemuři jsou pro ně samozřejmě atraktivní. Dva lemuři se mi podařilo i odchovat. Navíc já mám také tři vnoučata, kterým se lemuři rovněž líbí, mimo jiné i proto bych tím směrem chtěl jít. Pokud jde o ptáky, tak těch se mi líbí opravdu moc!

Děkuji moc za příjemný rozhovor.

Mgr. Jan Sojka – Olomouc

Foto: autor

BIOSKA SEDLČANY, s. r. o.

NABÍZÍ chovatelům, zemědělským podnikům a soukromým zemědělcům

PRO LÍHNUTÍ A CHOV DRŮBEŽE

- ▶ **Líheň BIOSKA W 1000**
automatická regulace teploty, vlhkosti a naklápění, kapacita 1008 ks
- ▶ **Líheň BIOSKA W 336**
automatická regulace teploty, vlhkosti a naklápění, kapacita 336 ks
- ▶ **Líhně MONO PLAST 60**, kapacita 60 ks vajec
- ▶ **Líhně MONO 50**, automatické, kapacita 48 ks
- ▶ **Automatické líhně skříňové**
- ▶ **Tepelné zářiče Z 200, Z 300 a Z 500**
- ▶ **Elektrické kvočny KE 250 a KE 500/1**

Mono 50

Bioska W336

ZARUČENÁ LÍHNIVOST PROVĚŘENÁ TRADICÍ

Informace a objednávky ČR:

BIOSKA SEDLČANY, s. r. o., Havlíčkova 447, 264 01 Sedlčany, tel.: 00420 318 821 335, fax: 00420 318 821 426, e-mail: info@bioska.cz, www.bioska.cz

Zástupce pro prodej výrobků a náhradních dílů pro SR:

AG NÁRADIE-AGRODEAL, s. r. o., Bulharská 37/2, 917 01 Trnava, tel.: 335 531 501-5, p. Michal Švihorik – kl. 26